

TISKOVÁ ZPRÁVA

Česko je stále na světové špici v konzumaci alkoholu, kouření tabáku mírně klesá v mladších věkových skupinách ve prospěch méně rizikových alternativ, rekordní počet úmrtí na předávkování alkoholem, společenské náklady stále převyšují výběr daní, chybí prostředky na prevenci a léčbu

Praha, 29. 2. 2024 – Rada vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí dnes schválila Zprávu o alkoholu v České republice 2023 a Zprávu o tabákových a nikotinových výrobcích v České republice 2023. Zprávy přinášejí nová data o míře užívání a odhady počtu osob užívajících alkoholické nápoje a tabákové a nikotinové výrobky. Potvrzují vysokou míru spotřeby alkoholických nápojů u dospělých a nárůst oblíbenosti alternativních tabákových a nikotinových výrobků, zejména mezi mladšími věkovými skupinami.

„Národní monitorovací středisko začalo sledovat situaci jak v oblasti užívání nelegálních drog, tak legálních návykových látek, jako je alkohol a tabák. I přes vysokou zdravotní a sociální zátěž se nedaří přijmout účinná opatření vedoucí ke snížení problémového užívání alkoholu v populaci doporučená například WHO, kde dominuje cenotvorba (výška daní na alkohol), nebo vygenerování prostředků na prevenci a účinné pomáhající služby. Naděje se snad ale ukazuje v nejmladší populaci, kde začínají čísla konečně KLESAT,“ říká **národní koordinátor pro protidrogovou politiku Jindřich Vobořil** a dodává: *„Na závěr Suchého února musím konstatovat: Za poslední tři roky došlo jen k nepatrným změnám. V mezinárodním srovnání patří spotřeba alkoholu v ČR stále k nejvyšším na světě.“*

Spotřeba alkoholických nápojů a tolerance společnosti ke konzumaci alkoholu v České republice jsou na vysoké úrovni dlouhodobě. Data z posledních tří let naznačují mírný pokles v jinak rostoucím trendu spotřeby alkoholu mezi muži, a to včetně rizikových forem pití, jako je denní konzumace nebo pití nadměrných dávek alkoholu při jedné příležitosti. Mezi ženami však denní konzumace po poklesu sledovaném v době pandemie COVID-19 opět mírně vzrostla.

Zpráva o alkoholu v České republice 2023 upozorňuje na nízkou míru provádění krátkých intervencí u konzumentů alkoholu ze strany lékařů, dlouhodobě konstantní počty osob nadměrně užívajících alkohol v psychiatrické péči a rostoucí počty klientů obracejících se s problémy s užíváním alkoholu na adiktologické ambulance. Rozšiřuje se nabídka telefonického a online poradenství, svépomocných aktivit, ale i privátních poradenských a léčebných služeb.

Zpráva o tabákových a nikotinových výrobcích v České republice 2023 popisuje změny v oblasti legislativy, které reagují na aktuální vývoj na trhu s tabákovými a nikotinovými výrobky. Jejich cílem je regulovat dostupnost tabákových a nikotinových výrobků mladistvým, nastavit pravidla pro jejich prodej nebo požadavky na jejich vzhled a obsah. Poslední z úprav se týkala nikotinových sáčků bez obsahu tabáku, které se v posledních letech staly oblíbenými zejména mezi dětmi a dospívajícími.

„Trendem posledních tří let je mírný pokles výskytu současného i denního kuřáctví v dospělé populaci, zejména mezi ženami. Denně kouří 16 % dospělých, častěji muži a lidé ve věku 45–64 let. Mezi mladými dospělými dochází

současně s poklesem kouření klasických cigaret k nárůstu míry užívání alternativních tabákových a nikotinových výrobků," říká **vedoucí Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti Pavla Chomynová**, a doplňuje: „Mezi dětmi a dospívajícími jsou oblíbené zejména elektronické cigarety. Podle posledních studií z r. 2022 uvádějí 11–15leté děti výrazně častěji aktuální užívání e-cigaret než kouření klasických cigaret.“

Na nemoci způsobené kouřením v ČR ročně zemře cca 16–18 tis. osob, významným zdravotně rizikovým faktorem je také expozice tabákovému kouři. Více než třetina dospívajících uvádí, že jsou vystaveni tabákovému kouři v domácím prostředí, pětina dospělých na pracovišti. Ročně se pokusí přestat s kouřením 27–30 % kuřáků, avšak odvykávací pokusy bez odborné intervence jsou úspěšné pouze u 3–5 % osob. Krátká intervence zvyšuje úspěšnost na cca 10 % a krátká intervence v kombinaci s farmakoterapií až na cca 20 %. Nejvyšší úspěšnost dosahuje intenzivní intervence v kombinaci s farmakoterapií, a to cca 30–35 %.

V rámci tzv. konsolidačního balíčku byly s účinností od r. 2024 schváleny změny spotřební daně pro jednotlivé druhy alkoholických nápojů i pro tabákové a nikotinové výrobky. V následujících letech dojde postupně k navyšování spotřebních daní z cigaret, tabáku ke kouření a dalších tabákových výrobků, ale i k pravidelnému zvyšování daně u zahřívání tabáku. Nově bude zavedena spotřební daň z ostatních tabákových výrobků, kam spadají např. nikotinové sáčky a náplně do e-cigaret.

„Přestože se míra zdanění závislostních produktů zvyšuje, inkaso spotřební daně nedosahuje odhadovaných společenských nákladů, které se pohybují okolo 57 miliard Kč u alkoholu a až 170 miliard Kč ročně u tabákových výrobků," říká **Jindřich Vobořil** a dodává: „Z tabákových výrobků stát aktuálně vybere na spotřební dani necelých 60 miliard Kč ročně, to je přibližně 8 % všech daňových příjmů, z toho většinu na cigaretách a dalších tabákových výrobcích určených ke kouření, a z alkoholu pouhých 14 miliard Kč, dvě třetiny z toho z lihovin.“

Podrobnější informace

Přílohy k tiskové zprávě:

Souhrn Zprávy o alkoholu v České republice 2023

Souhrn Zprávy o tabákových a nikotinových výrobcích v České republice 2023

Zpráva o alkoholu v České republice 2023 a Zpráva o tabákových a nikotinových výrobcích v České republice 2023 - plné znění zpráv (PDF) najdete na webu drogy-info.cz v sekci [Zprávy, odborné publikace a časopis – Zprávy o situaci](#) a na stránce Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí pod záložkou [Výroční zprávy, publikace, metodiky](#).

Přehled situace – úvodní kapitoly obou zpráv (html) - pod záložkou [Přehled situace](#), na úvodní stránce drogy-info.cz.

Kontakt pro média:

Mgr. Pavla Chomynová, vedoucí Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti
M +420 702 087 862, E-mail pavla.chomynova@vlada.gov.cz

Mgr. Jindřich Vobořil, národní koordinátor pro protidrogovou politiku
M +420 725 805 865, E-mail jindrich.voboril@vlada.gov.cz

Žádosti o rozhovor a otázky je možno zasílat prostřednictvím Davida Hluštíka, david.hlustik@vlada.gov.cz, +420 602 244 776.